

מאמרי חכמינו ופרקי אבות:

שאלה: נכשלתי. נפלתי בחטא ואנני מצליח לצאת ממנו. כל מאמצי לחזור לעצמי עולים בתוהו. אני מנסה, משתדל, מתאמץ, ושוב נופל. אין מוצא. אני מיואש. למה ה' אינו עוזר לי, מה הוא רוצה ממני?! מאז שהחטא התלבש עלי, אינני מכיר את עצמי ואינני יודע מי אני - דתי או חילוני, מאמין או כופר? אני מסובך עם עצמי. אני בונה אידיאולוגיות שלמות כדי לצרף את עצמי, ואחר כך מתבייש מהמחשבות הרעול הללו. כיצד יוצאים מזה?

תשובה: המלחמה עם היצר היא קשה. לא תמיד אנו יוצאים ממנה מנצחים, לא תמיד ידינו על העליונה. "אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא". אבל, איננו מרימים ידיים. אנחנו מתייחסים לנפילות כתבוסות זמניות וממשיכים להיאבק עם היצר ללא הפוגה. כל עוד אדם מתייסר על נפילותיו, כואב ומתבייש, סימן הוא שנפשו לא לקתה לגמרי. נותרה בה בריאות ומקננות בה אמונה גדולה בה' ושיאפה לטרה וקדושה. חז"ל אומרים: "כיון שעבר אדם בעירה ושנה בה, נעשית לו כהיתר". אשריך שהעבירה לא נעשתה אצלך כהיתר אלא נותרה בעיניך "עבירה" הגורמת לך בושה פנימית ורצון להסתלק ממנה. אתה שואף לטוב אבל עדיין אוהב ברע. טבעי הוא שמצב זה יוצר אצלך בלבול, בלבוב בזהות. קרע פנימי. אין שלוה לנפש אלא כאשר קיימת הרמוניה בין כל חלקיה וכוחותיה. כאשר הטוב והרע נאבקים בתוך האדם, הוא חש שכל עולמו מתנונד.

יש המבקשים להימלט מהמתח הפנימי הזה על ידי שקיעה גמורה ברע, ובלבד

שיזכו ל"השלמה פנימית" בין חלקי אישיותם. כך נהגו עמים רבים במהלך תולדות האנושות, שהשתיקו את קולות המוסר והמצפון שבקעו מתוך נפשם על ידי התמכרות לטומאה, על ידי כניעה מלאה לרשעות וצלילה לעומק החטא. כך גם קורה שנערים אשר נכשלו בעבירה ואינם מסוגלים לשאת בתוכם את הקרע הפנימי שבאישיותם, בוחרים בבת אחת להשליך מעליהם את כל התורה כדי להיות "עקבים" וכדי להרגיש אחידות נפשית. הסתירה הפנימית מטריפה את דעתם, לכן הם צוללים בעובי החטא, מחליפים זהות, מאמצים מראה חיצוני שונה (לבוש, שיעור), על מנת לסלק את עצמם מהמאבקים הפנימיים. הם סבורים שהם פתרו בכך את הבעיה והשתחררו מהעימות הפנימי הטורדני. אבל הם טועים. השיאפה לקדושה המקננת בנפש לא נמחקה כליל, היא עתידה להתעורר. היא לא תיתן להם מנוח ותאלץ אותם לשוב לשדה המאבק ולשנות את דרכם פעם נוספת. אבל, הפעם, לא בכיוון של ירידה אלא בכיוון של עלייה. הבט סביבך, כמה וכמה נערים ונערות שנפלו תחתית הסולם, ושוב טיפסו בחזרה למעלה למעלה! חז"ל מספרים שלעתידי לבוא יביא הקב"ה את היצר הרע וישחט אותו בפני הצדיקים ובפני הרשעים. "צדיקים נדמה להם [היצר הרע] כהר גבוה. הרשעים נדמה להם [היצר הרע] כחוט השערה. הללו בוכים והללו בוכים. צדיקים בוכים ואומרים: היאך יכולנו לכבוש הר גבוה כזה. ורשעים בוכים ואומרים: היאך לא יכולנו לכבוש את חוט השערה הזה." פירש רש"י: "הצדיקים בוכים כאשר נזכרים בצער ובקשיים שהיו להם לכבוש את היצר הרע בחייהם. הרשעים מביטים לאחור ורואים את ארעיותו ואת שטחיותו של היצר הרע, והם מצטערים ובוכים על שלא הכניעו אותו. היצרים והדחפים הם גם הר גבוה וגם חוט דק. בשעה שאדם מאחוריו, הוא מביט על היצר בזלזול. הוא בסך הכל רק חוט דק. תמשך להילחם!

(הרב אלישע אבינר, "נכשלתי", לב ובנים, עמ' 406-404)

גליון מס' 68 | פרשת השבוע: שמות

"ואלה, שמות בני ישראל, הבאים מצרימה: את יעקב, איש וביתו באו." (שמות א'; א')

בסימנא טבא השבת אנו פותחים חומש חדש, השני מתוך חמשה חומשי תורה - ספר שמות. כידוע, "שמות" הוא לשון חשיבות, כמו שכתוב (במדבר ט"ז; ב'): "נשיאי עדה קראי מועד אנשי שם". והחומש השני - קראוי ספר "שמות". ועתה נברר למה כונה חומש זה בשם זה, שהוא לשון חשיבות.

המילים שבהם פותחת פרשת השבוע את סיפור הגעת אבותינו לארץ מצרים הם: "ואלה, שמות בני ישראל". כלומר, הפסוק נותן חשיבות לכלל בני ישראל. מדוע? מכיוון שבני ישראל קיבלו על עצמם את הגזרה של גלות מצרים, ולא התלוננו על כך, נקראו חשובים.

יש ביטוי מפורסם ביהדות שאומר: "מעשי אבות, סימן לבנים". מכל מה שאבותינו עשו בחייהם, ומכל מה שעבר עליהם עלינו לקחת דוגמא ולהשתמש בחיי היום יום שלנו. כשקל לעבוד את ה', אין כל כך קשיים, אין אתגרים, השכר הוא בהתאם. מקבלים את המינימום. אבל ברגע שיש קשיים, כשיש אתגרים, כשזה כבר לא כל כך קל לעבוד את ה', אדם שאינו פורק עול ברגעים אלו, שכרו כפול ומשולש.

וכבר אמרו חכמינו זכרונם לברכה (פרקי אבות ה'; כ"ה): "לפום צערא אגרא", שפירושו: השכר הוא לפי הצער והקושי שהיה לאדם בעת עשיית מעשה כלשהו.

על מנת לברר את הנאמר לעיל עוד יותר, נשאל שאלה בנוגע למצוות צדקה. שני אנשים, אחד עשיר והשני עני. לעשיר יש 25,000 ש"ח משכורת חודשית, ולעני - 500 ש"ח. שניהם באו לבית הכנסת, ושמעו שיש אפשרות לתרום למצוות הכנסת כלה. שניהם החליטו לתרום. העשיר הוציא צ'ק של 1,500 ש"ח, ואילו העני הוציא רק 100 ש"ח. מי מהם יקבל שכר יותר גבוה? לכאורה העשיר, מכיוון שהוא נתן הרבה יותר מהעני! האמת היא, שהעני יקבל שכר יותר גבוה בשמיים עבור מצוות צדקה שהוא קיים. מדוע? מכיוון שבשבילו 100 ש"ח זהו סכום הרבה יותר גדול מ-1,500 ש"ח שבביל העשיר. וכל זה על פי העקרון שהבאנו לעיל: השכר הוא לפי הצער והקושי שהיה לאדם בעת עשיית מעשה כלשהו. מכיוון שלעני היה הרבה יותר קשה להוציא את הסכום שהוא הוציא, מאשר העשיר, הוא יקבל שכר יותר גבוה.

הדרשה היא יפה מאוד, אבל בביצוע יש בעיה קטנה. היצר הרע לא כל כך רוצה שנקיים מצוות בעולם הזה, וכתוצאה מכך שלא נקבל שכר בעולם הבא. ברצונו לאבדנו מעולם הזה ומעולם הבא. היצר הרע יבוא לאדם וילחש באוזניו: "אתה לא מסוגל לעשות את זה" או "זה יותר מדי קשה" וכו'. ובכדי לנצח את היצר, עלינו לזכור שהקדוש ברוך הוא אינו מנסה אותנו בניסיונות שאין ביכולתנו לעמוד בהם. אם מנסים אותנו, סימן שאנו יכולים לעמוד בהם.

בדומה לעניין הזה מובא בספר "שאיפות" (עמ' לא) וז"ל: ישבתי לי באוטובוס - סיפר הרב יוחנן דוד סולומון שליט"א - כשאני מנסה להתכונן לשיחה על פרשת השבוע שעלי לתת בשבוע הבא. זכור לטוב יידי ר' צדוק שעלה אחריי והתיישב לידי, וכשראה שאני מעיין בספר - נמנע מלדבר אתי דבר. אכן, מצטיין ר' צדוק ברגישות רבה לזולת, ובדקדוק בהלכות שבין אדם לחברו. המשכתי לעיין בספר שבידי, אך ברגע מסויים לא התאפקתי, הגבהתי עיני מן הספר, ופניתי אל ר' צדוק כמעט בקריאה: "איזה רשע ערום היה פרעו!" לתמיהתו, סיפרתי לו מה שקראתי זה עתה במדרש, על פרעה שקבץ את כל ישראל ואמר להם: "בבקשה מכם - עשו עמי היום בטובה". נטל סל ומגרפה, וכל מי שהיה רואה את פרעה נוטל סל ומגרפה ועושה בלבנים - היה עושה. עשו עמי ישראל בזריזות כל היום לפי כוחן. כיון שהחשיך - העמיד עליהם נוגשים, ועמדו ומנו את הלבנים. אמר פרעה לישראל: "מספר כזה אתם מעמידים לי בכל יום!". מה אתה אומר על הרשעות הזאת? - אמרתי מתוך רוגז, יום אחד הם עשו מאמץ עליון והוציאו תפוקה מירבית, ואז הוא מחייב אותם להוציא כל יום אותה תפוקה - לא פחות!?

ר' צדוק מהרהר רגע לעכל את הדברים, ואז הוא עונה לי מתוך מתון: "עצם השעבוד - בודאי לא היה צודק, אבל בקשר לתפוקה, אולי הצדק איתו! אם אתה יכול לייצר כמות כזאת של לבנים - אז זוהי לכאורה תביעה צודקת, שתפיק מעצמך את מה שהוכחת שאתה יכול. זו אינה דרישה מעבל ליכולת. לא כך?" ותן לחכם ויחכים עוד.

סימן רנ - הכנת הסעודות לשבת

א. ישכים בבקר ביום ששי להכין צרכי שבת, ונכון לקנות כל צרכי שבת בערב שבת, ולא קודם, אלא אם כן חושש שלא ימצא לקנותם ביום ששי. ואפילו יש לו כמה עבדים לשמשו, או יש לו אשה ובנים או בנות המכינים עבורו צרכי שבת, ישתדל להכין בעצמו איזה דבר לצרכי שבת כדי לכבדו. כי מצוה בו יותר מבשלוחו. [ילקו"י שבת כרך א' עמ' ס"ז]

ב. הזיעה שהאדם מזיע בהכנת צרכי שבת, הקדוש ברוך הוא מוחק בה את העוונות כמו הדמעות. ולכן אין להתעצל בטירחא בהכנת צרכי שבת. וטוב לומר על כל דבר שקונה לכבוד שבת, כי זהו לכבוד שבת. ואף מי שהכין בהשכמה, מצוה שיוסיף גם סמוך לערב. [ילקו"י שבת כרך א' עמ' ס"ט]

ג. יש אומרים שנכון לקנות כל צרכי שבת ביום ששי, כדי שתחול עליהם קדושת שבת. אולם בימי החורף הקצרים, כשיש לחוש שאם ימתין מלקנות צרכי שבת ביום ששי, לא ימצא כמה מצרכי שבת בשוק, יקדים לקנות מיום חמישי. ואין לקנות צרכי שבת קודם תפלת שחרית, ואם יש לחוש שאם ימתין מלקנות עד אחת התפלה, לא ישארו לו המצרכים הטובים, מותר שיקנה קודם התפלה, ויקרא קריאת שמע קודם שיקנה. [ילקו"י שבת כרך א' עמ' ס"ט]

ד. גם תלמיד חכם שתורתו אומנותו צריך להשתדל להכין איזה דבר לכבוד שבת, וכמו שמצינו ברב חסדא שהיה מחתך את הירק דק דק, ורבה ורב יוסף היו מבקעין עצים, ורבי זירא היה מדליק את האש ורב נחמן היה מתקן הבית, ומכניס כלים הצריכים לשבת, ומפנה כלי החול. ומהם ילמד כל אדם ולא יאמר לא אפגום כבודי, כי זה הוא כבודו שמכבד השבת. ולכן ראוי לכל אחד למעט מעט מלימודו בערב שבת כדי להכין צרכי שבת. אולם כשיש לו מי שיכין לו צרכי שבת, אין צורך שימעט מלימודו, ויסתפק במה שיכין דבר מועט לשבת. [ילקוט יוסף, שבת כרך א' עמ' ע']

ה. מותר לתלמיד חכם לעשות בהכנת צרכי שבת גם כשאחרים רואים אותו, וכן מותר לו לעסוק בהקמת הסוכה ברשות הרבים, ואין בזה משום בזיון תלמיד חכם, שהרי ניכר שעושה כן לכבוד השי"ת. [ילקו"י שבת כרך א' עמ' ע]

ו. מצוה לטעום מהתבשילים של שבת בערב שבת, כדי לראות אם הם מתוקנים לאכילה, כדי שיהיו נאכלים בשבת לעונג. וסמך לדבר, טועמיה חיים זכו. וכל הטועם תבשילו בערב שבת, מאריכין לו ימיו ושנותיו. ונכון לטעום מכל מין ומין. וירבה בבשר ויין ומגדנות כפי יכולתו. [ילקו"י, שבת כרך א' עמ' ע"א]

ז. לכתחלה יש להשתדל לקנות צרכי שבת ביום ו', ולא ביום ה', וכל מה שיקנה יאמר לכבוד שבת. שעל ידי הדיבור יחול קדושת שבת על אותו דבר, כי הדיבור לא דבר ריק הוא. ואם הכין צרכי שבת ביום ה', ולא נשאר לו מה להכין ביום ששי, יכול לישוב וללמוד כרצונו, אבל נראה דכיון דקפיק קרא דהכנה ביום הששי, נראה דעיקר המצווה יהיה ביום ששי, והמכין מיום ה' הכל, לא קיים מצוות הכנה כראוי.

סימן רנא - שלא לעשות מלאכה בערב שבת אחר מנחה

א. אסור לעשות מלאכה בערב שבת [ובערב יום טוב] מתשע שעות ומחצה ולמעלה, כדי שיעסוק בצרכי שבת, והעושה מלאכה בערב שבת מן המנחה ולמעלה, אינו רואה סימן ברכה מאותה מלאכה, שאף שירויח עתה יפסיד במקום אחר. והוא מזמן מנחה קטנה. שהוא שעתיים וחצי קודם השקיעה, בשעות זמניות. וכל זה כשעושה המלאכה דרך קבע, אבל מותר לעשות מלאכה דרך עראי, כגון לכתוב אגרת לחבירו, או לתפור כפתור בבגדו, או לתקן ולתפור את בגדו, או בגד חדש לעצמו, וכדומה. אבל סופר סת"ם הכותב ספר תורה או תפילין ומזוזות, אסור לו לכתוב בערב שבת אחר זמן מנחה קטנה, אלא אם כן הוא דחוק בצרכי שבת. ומותר להגיה את הספר תורה שקורין בו בצבור בשבת, ולתקן את הטעויות שנמצאו בו, גם אחר זמן מנחה קטנה.

ב. מותר לכתוב דברי תורה דרך לימודו. ואין הבדל בזה בין אם כותב בכתב יד, או אם כותב במכונת כתיבה או במחשב, שאם הוא לצורך לימודו, מותר לכתוב בערב שבת עד סמוך לכניסת השבת. ובפרט באופן שאם ימני מלכתוב יתבטל מלימוד תורה.

העלון מוקדש להצלחתם ולבריאותם של: הרה"ג רבי יצחק דיין שליט"א, הרה"ג רבי יצחק מ. דיין שליט"א, הרב לירן רביב שליט"א, משפחת זכאי, משפחת כהן, משפחת צבר, משפחת יוכפז, משפחת מוסיוף, משפחת דויד, משפחת גגולה יוסף, משפחת שונברגר, משפחת גושן, עידן מזרחי, יובל אליהו בן סוזן, זלפה בת תמר, שרה בת יוכבד, משה בן חווה, רחל בת לאה, עמיקם יצחקי. טוביה חנוך בן ריבה אלקה / ולהבדיל, **העלון מוקדש לעילוי נשמתם של:** מרן רבנו עובדיה יוסף בן גורג'יה צוק"ל, יצחק בן חנניה הנולד מחווה, מיכאל בן יעקב הנולד מרחל, תמר בת רות. יצחק בן אסתר, וורדה בת עליזה, ציון בן חנניה הנולד מחווה.

כל הרוצה לתרום להוצאת העלון, באפשרותו ליצור קשר עם בעל העלון (יצחק כץ - 052-8957221).

בסכום 100 ש"ח או מדפיסים 500 עותקים של העלון!!!. באפשרותכם לזכות את הרבים!